

IZAZOVI U

PROVOĐENJU

Zakona

o zaštiti

žrtava

ratne

torture

Republike

Srpske

Zakon o zaštiti žrtava ratne torture Republike Srpske (u nastavku teksta: "Zakon") stupio je na snagu u oktobru 2018. godine.

Ovaj letak ima za svrhu približiti široj javnosti prava žrtava ratne torture te izazove koji se tiču **ostvarivanja određenih prava**.

Njegova svrha je takođe podizanje svijesti o nedostatku provođenja prava na **banjsku rehabilitaciju** za žrtve ratne torture i vremenskom okviru za podnošenje zahtjeva za **sticanje statusa**.

Neke osobe možda nisu upoznate sa svojim pravima i važno je da budu informisani o njima.

Status žrtve ratne torture **može** dobiti:

- Osoba koja je bila nezakonito lišena slobode, zatvorena ili ograničena u slobodi kretanja na mjestima poput logora, zatvora, sabirnih centara, kućnih zatvora i drugih mjesta zatvaranja
- Osoba koja je pretrpjela seksualno zlostavljanje ili silovanje
- Osoba koja je bila podvrgnuta drugim oblicima torture pod kojom se podrazumijeva svaka radnja kojom se nekom licu namjerno nanosi bol ili teška tjelesna ili duševna patnja

British Embassy
Sarajevo

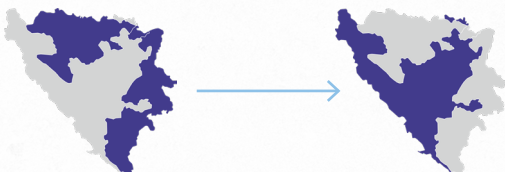
Ovaj letak je nastao uz podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva. Stajališta iznesena u brošuri ne predstavljaju nužno stavove Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

Prema Zakonu prava pripadaju:

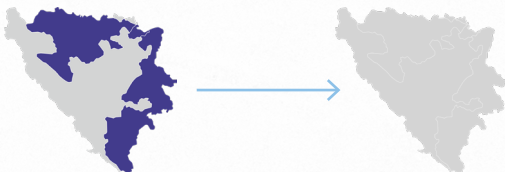
- Osobama koje su **državljeni** Bosne i Hercegovine i **imaju prebivalište** unutar teritorije Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

- Osobama koje su **državljeni** Bosne i Hercegovine i **vratile su se nakon 19. juna 1996. godine** iz Republike Srpske u mjesto prebivališta unutar Federacije Bosne i Hercegovine, osim ukoliko već nisu ostvarile prava i status prema propisima Federacije BiH

- Osobama koje su **državljeni** Bosne i Hercegovine i **borave u inostranstvu**, ali su neposredno prije odlaska iz zemlje imale prebivalište ili boravište unutar teritorije Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

- Status žrtve torture i prava prema ovom Zakonu mogu ostvariti i **strani državljani** koji su boravili na teritoriji Republike Srpske posljednje **tri godine** prije podnošenja zahtjeva

Koja su prava zagantovana ųrtvama ratne torture prema Zakonu?

Osobe s utvrđeniű statusom ųrtve torture prema ovom Zakonu imaju pravo na:

- Novčana mjesečna primanja u zavisnosti od stepena pretrpljene torture, a koja mogu ostvariti ųrtve ratnog seksualnog nasilja te lica koja su u vrijeme torture bila maloljetna, ako im je utvrđen stepen tjelesnog oštećenja od najmanje 20 odsto
- Zdravstveno osiguranje
- Oslobađanje od troškova učešća u korišćenju zdravstvene zaštite
- Banjsku rehabilitaciju
- Podsticaje za zaposlenje i samozapošljavanje
- Pravo na besplatnu pravnu pomoć

Zahtjev za priznavanje statusa i prava po Zakonu se podnosi u jedinicama lokalne samouprave - odjeljenju koje je nadležno za poslove boračko-invalidske zaštite i zaštite civilnih ųrtava rata.

Izazovi u provođenju Zakona

Postoje dva problema u vezi sa Zakonom:

- isticanje roka od pet godina za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa ųrtve ratne torture
- problem provođenja programa banjske rehabilitacije za ųrtve ratne torture

Vremensko ograničenje

Članom 38. Zakona je propisan rok od pet godina za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa ųrtve ratne torture.

U praksi to znači sljedeće:

- Zahtjev za priznavanje statusa žrtve torture i prava po ovom Zakonu može se podnijeti do **05.10.2023. godine**
- Ako zahtjev zavisi od prethodno okončanog krivičnog postupka i pravosnažna presuda je donesena nakon isteka roka od pet godina, zahtjev se može podnijeti u roku od godinu dana od pravosnažnosti krivične presude
- Petogodišnje ograničenje, može biti problematično imajući u vidu emocionalne, pravne i društvene aspekte koji utiču na žrtve torture i ratnih zločina
- Žrtve torture i ratnih zločina često prolaze kroz dugotrajan proces oporavka od traume
- Pojedine žrtve još nisu spremne govoriti o zločinu koji su preživjele ili pak još uvijek nemaju uslove da apliciraju za ostvarivanje statusa zbog neriješenih drugih problema, kao što je npr. nedostatak garancije zaštite njihovog identiteta

Pravo na banjsku rehabilitaciju

- Istraživanja organizacije TRIAL International ukazuju na pristup banjskom liječenju kao jednu od osnovnih potreba preživjelih torture
- Zakon omogućuje pristup programima banjske rehabilitacije za žrtve torture, ali javni poziv ove vrste do sada nije raspisan. Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite je svake godine od 2019. raspisivalo javni poziv za banjsku rehabilitaciju, ali samo za kategorije ratnih vojnih invalida i članove porodica poginulih boraca

Kontakt informacije

Za više informacija o pravima žrtava ratne torture, možete kontaktirati Fondaciju "Lara" Bijeljina i Fondaciju "Udružene žene" Banja Luka.

KONTAKT FONDACIJE "LARA"

- **ADRESA**

Beogradska 38,
76300 Bijeljina, Bosna i Hercegovina

- **BROJ TELEFONA**

+387 66 810 800

- **EMAIL**

fondacija.lara@gmail.com

KONTAKT FONDACIJE "UDRUŽENE ŽENE"

- **ADRESA**

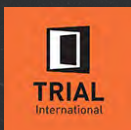
Kalemegdanska 18,
78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina

- **BROJ TELEFONA**

+387 51 462 146

- **EMAIL**

fondacija@udruzene-zene.org

Za više informacija posjetite i
TRIAL International na trial.ba